

บทคัดย่อ

กรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลักของภาคและประเทศ ซึ่งมีลักษณะเป็นเอกนคร ความแออัดจากพื้นที่ศูนย์กลางเมืองของกรุงเทพมหานครขยายออกสู่เมืองข้างเคียงของภาค ปริมาณพล ทั้งประชากร รูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดิน รวมทั้งปัญหาต่างๆ ของเมือง ซึ่งทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคปริมาตรต้องดำเนินการกำหนดแผนการพัฒนาเมืองที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการใช้ประโยชน์ที่ดินของแต่ละพื้นที่ แต่ปัญหาสำคัญ คือ การวางผังเมืองรวมซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญที่ควบคุมและส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่ในปัจจุบันยังขาดความสอดคล้องต่อเนื่องในเชิงพื้นที่และการปฏิบัติที่ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ขณะที่การปรับปรุงโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดินของประเทศไทยที่กำหนดแนวทางให้มีการกระจายอำนาจ¹ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดกับปัญหาและความต้องการของประชาชนได้มีอำนาจหน้าที่เพิ่มมากขึ้นในการดำเนินการบริหารจัดการเมือง ซึ่งการปฏิบัติภารกิจผังเมือง ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงาน การศึกษานี้เป็นการประเมินทัศนคติ ประสิทธิภาพ และสภาพความพร้อมในการวางและจัดทำผังเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งแสดงให้เห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังขาดความพร้อมในการปฏิบัติภารกิจทางด้านผังเมือง แต่อย่างไรก็ดี องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความคิดเห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองเป็นผู้มีความเหมาะสมที่จะเป็นผู้ดำเนินการวางและจัดทำผังเมืองในระดับท้องถิ่น เพราะมีความใกล้ชิดกับปัญหาของเมืองและสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้มากกว่า รวมทั้งเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมืองและพัฒนาภาคประชาสังคม ขณะเดียวกัน เพื่อให้การวางผังเมืองให้ประสบความสำเร็จตามแนวทางการกระจายอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองก็มีความพยายามที่จะพัฒนาศักยภาพความพร้อมของตนเอง และต้องการการสนับสนุนทั้งทางด้านอำนาจหน้าที่ งบประมาณ และบุคลากรจากรัฐบาล และกรมโยธาธิการและผังเมือง รวมทั้งมีความตั้งใจและมีแผนที่จะดำเนินการวางและจัดทำผังเมืองในอนาคต ที่สำคัญที่สุดคือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีทัศนคติที่ดีต่อการผังเมือง และมีความคิดเห็นว่าการท้องถิ่นจำเป็นที่จะต้องมีผังเมือง และเชื่อว่าจะเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาท้องถิ่นได้

¹ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542